

A budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata

ÉRTESITŐJE.

EGYEDÜLI HIVATALOS SZAKKÖZLÖNY. — KIADJA AZ IPARTÁRSULAT.

Az „Értesítő” a társulat tagjai díjmentesen kapják.

MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Szerkeszti: Poppel Miklós ipartársulati titkár.

Kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Budapest, IX. ker., Lónyai-utca 22. szám

TELEPHON SZÁMA: JÓZSEF 22-70.

Hirdetéseket csak ajánlhatónak ismert cégektől fogadunk el.

H I R D E T É S E K

a társulatnál: IX. ker., Lónyai-utca 22. szám alatt véletlen fel.

EGYSZERI HIRDETÉS ÁRA:

Egész oldal	40 korona
Fél oldal	20 „
Negyed oldal	12 „
Nyolcad oldal	7 „

Figyelmeztetés!

Igen tisztelt Kartársak!

Ipartársulatunk legutóbbi választmányi gyűlésében megbeszélés tárgyát képezte az a sajnálatos körülmény, hogy t. Kartársaink közül igen sokan egyáltalán nem ismerik a *bortörvény* (1908. évi XLVII. t.-c.) rendelkezéseit és e tájékozatlanság folytán gyakran kerülnek a törvénnyel ellentétbe, ami pedig súlyos pénzbüntetéssel járó kihágást képez, sőt egyesekre nézve már végzetes volt ez a tájékozatlanság.

Karunk jó hírének árt és iparunkra káros hatást tesz minden büntetés, mely a vendéglöst vagy korcsmárost a bortörvény nem ismerése folytán elkövetett cselekményért, mint kihágásért sújtja.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk tehát, hogy a bortörvény iparunkra vonatkozó azon rendelkezéseit, melyeket állandóan szem előtt kell tartanunk, az ipartársulat minden tagja ismerje.

Budapesten, 1914. évi június hó 25-én tartott választmányi gyűlés határozatából:

Az Elnökség.

Az 1908. évi XLVII. törvénycikk (bortörvény) rendelkezései a 112.000/908. sz. végrehajtási rendelet szerint:

A „bor” meghatározása. Az 1908:XLVII. t.-c. 1. §-a a „bor” fogalmát vagyis azt határozza meg, hogy ezen törvény szempontjából mit szabad és mit kell „bor” elnevezés alatt érteni. Eszerint tehát a „bor” elnevezést csakis az ilyen italokra szabad használni és bor gyanánt csakis ilyen italt szabad raktározni és forgalomba hozni.

A borkezelésnél megengedett eljárások. A törvény természetesen megengedi azokat az eljárásokat, amelyek az okszerű pincekezelés szempontjából szükségesek, hogy azonban e tekintetben kétség ne lehessen, a törvény a 2-4. §§-ban egyenként fel is sorolja, hogy minő eljárások vannak a jelzett célból megengedve és minő anyagokat szabad használni a must, illetőleg a bor kezelésénél megengedett eljárások végrehajtására.

Édes ürmös. A must befőzését a törvény 2. §-ának a) pontja csakis édes ürmös készítése céljából engedi meg. Eszerint a mustot csupán akkor szabad befőzni és ez uton süriteni, ha az illető abból ugynevezett „édes ürmös”-t vagy más néven „főtt ürmös”-t akar készíteni. Ezen bõrok előállításához tehát az ürmõ hozzáadása kötelező, úgy hogy ürmõ nélkül a must befőzése utján nem szabad édes bort vagy ugynevezett főtt bort készíteni. Ellenben az ilyen édes ürmõs készítéséhez az ürmõn kívül a törvény 2. §-ának i) pontjában említett más fûszerek is használhatók. A tokaji borvidéken termelt mustra nézve kivételt tesz a törvény, mert annak 16. §-a szerint a tokaji borvidék területén termelt mustnak fõzés utján való besüritése tilos s e tilalom egyaránt kiterjed a tokaji borvidékbe tartozó községek határában bárhol, akár hegyi, akár síkfekvésû (kerti) vagy homoktalaju szõlõben termelt mustra és borra.

Kénezés. A must és a bor kénezése tiszta kénnel meg van engedve (T. 2. §. b). Kénezés alatt azt az eljárást értjük, mikor a hordóban kénssavat (kéndioxydot) fejlesztünk oly célból, hogy a mustra vagy a borra ártalmas penészeket és élesztősejteket elpusztítsuk, illetőleg ezeknek szaporodását és működését megakadályozzuk. A kénezés kénnek vagy ugynevezett kénseletnek, t. i. kénbe mártott szövet- vagy papírszeletnek a hordóban való elégetése utján történik. Az e célra használt kénnek azonban feltétlenül tisztának kell lennie, tehát sem arzént, fahéjat, szekfûszeget vagy más fûszereket, sem más anyagot nem szabad tartalmaznia.

Megjegyzendő, hogy ha a kénezés tulságos mértékben történik, az egyrészt hátrányára van a mustnak, illetőleg a bornak, mert az erjedést és az utóerjedést késlelteti, a bor érését s a zamat kifejlődését hátráltatja, a bor színét halványítja, továbbá a kénssavnak a hordó dongáin átszűrődő levegő élenyével való egyesüléséből kénssav keletkezik, amely a bort további vegyi folyamatok utján savanyubbá teszi; — másrészt pedig az egészségre is ártalmas, mert emésztési zavarokat és főfájást okoz, különösen akkor, ha a kénezés fogyasztás alatt álló borral történik.

A bor tulságos mértékben való kénezése, továbbá a kénezett bornak idő előtt való fogyasztásra bocsátása, illetőleg a fogyasztás alatt álló bor kénezése tehát annál is inkább kerülendő, mert ez esetleg a közegészségügyi törvények és szabályok alkalmazását vonja maga után.

Savtalanítás. A must, valamint a bor savtalanítása alatt (T. 2. §. c) a must vagy bor savtartalmának csökkentése értendő, amire akkor lehet szükség, ha a must vagy bor tulságosan savanyu. E célra a törvény szerint csupán tiszta

szénsavas meszet szabad használni, amely a kereskedésben tiszta, lecsapott (praecipitált) szénsavas mész elnevezés alatt kapható. Általában azonban ajánlatosabb a tulságosan savanyu bort lágyabb borral való házasítás által javítani.

Derítés. Derítés alatt (T. 2. §. *d*) a zavaros vagy megtört bor megtisztítása értendő. Erre a célra a törvény szerint csak a következő derítőszerke használhatók, u. m.: vizehólyag, zselatin, csersav (tannin), tojásfehérje, tej, casein, spanyolföld és kaolin.

Égetett cukor, szaflór. Égetett cukor (karamel) vagy szaflór használata, a tokaji borvidéken termelt bor kivételével, más boroknál meg van engedve a bor színének javítása végett (T. 2. §. *e*), ellenben a tokaji borvidéken termelt bornál ez tilos, mert a törvény ebben a tekintetben is azt a célatot követi, hogy a tokaji borok a maguk tiszta eredetiségében tartassanak meg. Egyébként a bor színének bármiféle festőanyaggal (mályva, bodza, stb.) való megváltoztatása általában tilos. Ez alá a tilalom alá nem esik a különböző színű (fehér, vörös, siller) borok összeházasítása.

Csontszén és faszén. A törvény 2. §-ának *f*) pontja megengedi a hibás mustnak vagy bornak tiszta csontszénrel vagy faszénrel való kezelését. Erre oly célból lehet szükség, hogy a bornak némelykor előforduló fakó vagy vörhenyes színét okozó felesleges festőanyagokat eltávolítsuk a borból vagy a hibás bor kellemetlen szagát megszüntessük. Az e célból szükséges eljárás abból áll, hogy a mustot vagy bort csontszénnel vagy faszénnel átszűrjük, vagy pedig csontszénnel vagy faszénnel teszünk bele, ezzel a bort jól összerázzák vagy felkavarják s azután állni hagyják addig, míg a szén a hordó fenekére leülepedik s magával viszi azokat az anyagokat, amelyek a bor hibás színét vagy kellemetlen szagát okozzák.

A törvényben erre a célra megengedett tiszta csontszén alatt csak sósavval tisztított csontszén értendő. Ezenkívül erre a célra tiszta faszén is használható.

A must vagy bor színének kénezés útján való megváltoztatása, illetőleg a hibás színnek ez uton való palástolása nincs megengedve, mert ez csak a vevő megtévesztésére szolgál, amennyiben bizonyos idő múlva — ha a kénezés elmúlik — a bor ismét hibás színt kap.

Szénsav. A szénsav használatára (T. 2. §. *g*) az ugynevezett „állott” borok felfrissítése végett lehet szükség, ami úgy történik, hogy tiszta, folyékony szénsavból fejlődő szénsav-áramot vezetnek bele a borba. Erre a célra csak tiszta folyékony szénsavat szabad használni, mely erős vastartányokban (u. n. bombákban) kapható.

Borélesztő. Borélesztő használatára (T. 2. §. *h*) vagy a must erjedésének helyes irányba való terelése, vagy a bor újból való erjesztése céljából lehet szükség.

Ürmösbor. A jelen rendelet 3. §-ában említett édes ürmöstől vagy más néven főtt ürmöstől megkülönböztetendő az az ürmös, amely hideg uton állítatik elő (közönséges ürmös és rácürmös). Ennek előállításához a törvény csupán ürmösnek s az ürmös boroknál szokásos egyéb fűszereknek a használatát engedi meg (T. 2. §. *i*), ellenben cukor vagy szesz, valamint a borkezelésnél tiltott egyéb anyagok használata az ilyen ürmösbor készítésénél sincs megengedve.

Más bor törkölyére való felöntés. A mustnak vagy a bornak valamely más bor friss törkölyére vagy friss seprőjére való felöntését feljavítás vagy áterjesztés céljából a törvény megengedi (T. 2. §. *j*), ezt azonban a tokaji borvidékre nézve azon korlátozáshoz köti, hogy a tokaji borvidéken hegyi szőlőben termelt bor seprőjére vagy törkölyére más borvidéken vagy a tokaji borvidékbe tartozó községek határában ugyan, de nem hegyi, hanem síkfekvésű (kerti) vagy homoktalajú szőlőben termelt mustot vagy bort felönteni tilos. (T. 19. §.)

Fejtés, szűrés stb. A törvény megengedi a must, valamint a bor fejtését, szűrését, hevitését (pasztörözését) s általában a must vagy a bor tartóssá tételére szolgáló olyan műveleteket, melyekkel idegen anyagok nem jutnak a mustba, illetőleg a borba. (T. 2. §. *k*).

Házasítás. A házasítást vagy összevegyítést is megengedi a törvény, de csak úgy, hogy a bort és a szőlőmustot

csak borral vagy szőlőmusttal szabad összeházasítani (T. 2. §. *l*). A tokaji borvidék borainak összeházasítására nézve a törvény 18. §-ában megállapított kivételes rendelkezés az irányadó, mely szerint a tokaji borvidéken hegyi szőlőben termelt bort, a tokaji borvidék határán belül, csakis olyan borral szabad összeházasítani, amely szintén ugyanezen borvidéken s ugyan-csak hegyi szőlőben termelt; ellenben tilos ott ezen bort más hazai borvidékről vagy külföldről származó, vagy pedig olyan musttal vagy borral összeházasítani, amely ugyan a tokaji borvidékbe tartozó községek határában, de nem hegyi, hanem síkfekvésű (kerti) vagy homoktalajú szőlőben termelt, vagy a hegyi szőlők ugynevezett „másodterméséből” szüretett.

Bort vagy szőlőmustot törkölyborral (csiggerrel, lőrével) vagy gyümölcsborral, illetőleg ezeknek mustjával összeházasítani (összevegyíteni) tilos.

Szesz használata. A bor szeszezését, vagyis a szesztartalom emelése végett szesznek a borhoz való hozzáadását a törvény 3. §-a tiltja s a szesz használatát csak az okuzerü pincekezelésnél elismert eljárások korlátai közt (például sordók vagy palackok tisztítására, bizonyos borderítő szerek előkészítésére, beteg vagy hibás bor kezelésére stb.) engedi meg.

A hordók tisztításánál a szeszt csak a hordó kiégetése céljából szabad a hordóba önteni s azt azonnal el kell égetni a hordóban. Ellenben tilos a hordóba öntött szeszt, vagy annak egy részét a hordóban benne hagyni s arra bort tölteni.

A borderítő szerek előkészítésére, illetőleg az elkészített derítő szerek eltartására csak annyi szeszt szabad használni, amennyi e célra tényleg szükséges.

Beteg vagy hibás bor kezelésére csak oly esetekben szabad szeszt használni, amikor az illető bor csakis ezen uton javítható meg, vagy a bor további romlása csakis ilyen módon akadályozható meg. (Ilyen eset fordulhat elő például a megnyúlósodott vagy megvirágosodott bornál.)

A jelen szakaszban említett célokra csak legalább 95%-os raffinált szeszt vagy tiszta borpárlatot (konyakot) szabad használni és csak olyan mértékben, hogy ez uton 1 térfogatszázaléknál több alkohol ne kerüljön a borba.

A törvény ezen rendelkezése mindenféle borra, tehát az édes vagy más csemegeborokra is egyaránt kiterjed.

Cukrozás.

A must és a bor cukrozása általában tilos. A törvény azonban figyelembe vette azt, hogy megtörténhetik, hogy rendellenes időjárás, vagy elemi csapások miatt, a szőlő nem érik meg kellően és ennek folytán a must természetes cukortartalma oly csekély lehet, hogy abból megfelelő bor csak a must cukrozása útján állítható elő.

Ilyen esetekben a törvény 4. §-a módot nyújt arra, hogy a kedvezőtlen évszámok termésének mustjában a tulságosan csekély cukortartalom cukrozás útján gyarapítható legyen, de legfeljebb csak annyira, amennyi az, az adott viszonyok közt, normális években lenni szokott; a musthoz azonban semmi körülmények közt sem szabad több cukrot adni, mint amennyire a jelen rendelet 21. §-a szerint engedély adatott és hektoliterenként így is csak legfeljebb 4 (négy) kilogrammot.

Mint hogy annak elbírálása, hogy a törvény világos célzatának megfelelőleg, mikor és mennyiben van szükség cukrozásra, magukra az illető felekre nem bízható, a törvény a cukrozást az állami vincellériskolai igazgatóságok s a szőlészeti és borászati felügyelők előzetes engedélyétől teszi függővé. Az engedély megadására vagy megtagadására az a vincellériskolai igazgatóság, illetőleg az a szőlészeti és borászati felügyelőség illetékes, amelynek kerületében a fél a cukrozást végrehajtani kívánja.

Annak, aki a mustot cukrozni kívánja, az ehhez szükséges engedélyért az illetékes vincellériskolai igazgatósághoz, vagy szőlészeti és borászati felügyelőséghez kell fordulnia és a következő adatokat írásban be kell jelentenie, u. m.:

- a termelő nevét, foglalkozását és lakását;
- a termelés helyét (vármegye, község);
- a must színét (fehér, vörös vagy siller);
- a must mennyiségét;

e) azt, hogy a must saját termése-e a bejelentőnek vagy pedig mástól vette-e azt;

f) a must eredeti cukortartalmát, t. i. amennyi a szüretkor, az erjedés megindulása előtt volt;

g) azt, hektoliterenkint mennyi cukrot kíván a musthoz adni;

h) azt, hogy a cukrozást mikor és hol kívánja végrehajtani. E célból az illető mivelet hava és napja, valamint azon helyiség (pince, raktár stb.) is pontosan megjelölendő, ahol a cukrozást a bejelentő végre akarja hajtani.

Az a)–h) pontokra vonatkozó adatok bejelentése általában mindenkor kötelező, akár saját használatára, akár eladásra van szánva a cukrozandó bor.

A cukrozási engedély iránti *kérvény mintája* a jelen rendelethez I. alatt van mellékelve.

E kérvényben többféle must cukrozására is kérhető engedély, ilyen esetekben azonban a különböző mustot külön tételek alatt kell kimutatni a kérvényben.

Ha a bejelentő a mustot nem a maga termelte, hanem többektől vásárolta össze, az azonos minőségű must mennyisége a kérvényminta 4. rovatában összesítve egy összegben mutató ki, azonban a 7. rovatban valamennyi borra nézve beszerzés helyét és forrását meg kell nevezni és mindenkinek a neve mellett ugyanott fel kell tüntetni az illetőtől vásárolt must mennyiségét.

A cukrozás iránti kérvény egyes tételei alá csak azonos minőségű mustkészletek veendőek fel. Minden egyes tétel alá tartozó mustkészletből külön-külön mintát kell a bejelentéssel egyidejűleg beküldeni az illetékes állami szakközegnek. Ennek legalább egy litert tartalmazó olyan átlagmintának kell lennie, amely az illető tétel alatti mustkészlet átlagos minőségének megfelel. E célból az illető tétel alá tartozó mustkészlet minden egyes hordójából, a hordókürtartalmával lehetőleg arányban álló mennyiségeket kell kivenni, ezeket jól össze kell keverni s ezen keverékből kell venni a beküldendő egy liter mintát, amely két félliteres palackba töltve küldendőbe.

Ha tehát valamennyi hordó körülbelül egyenlő ürtartalmu, akkor minden hordóból egyenlő mustmennyiség veendő az átlagminta alapjául; ellenben, ha az egyik hordó például 2 hl., a másik 4 hl., a harmadik 8 hl., akkor az első hordóból egy rész (például 2 deciliter), a másodikból kétszer annyi (4 deciliter), a harmadikból négyszer annyi mint az elsőből (8 deciliter), összesen tehát 14 deciliter must veendő ki s ennek keverékéből veendő az egy liter átlagminta.

A beküldendő mustminta erjedésének megakadályozása végett célszerű abba literenkint 10–15 csepp (körülbelül 0,6 köbcentiméter) 40%-os formalint csepegtetni, mely a gyógyszerházakban és drogistaüzletekben kapható.

Egy átlagminta alapján legfeljebb 20 (husz) hordó és legfeljebb 150 (százötven) hektoliter must, még pedig azonos minőségű must cukrozására kérhető engedély.

Az illetékes állami szakközegnek a cukrozási engedély iránti kérelmeket soron kívül sürgősen kell elintéznie s az ezekre vonatkozó határozat meghozatalánál a törvény idevonatkozó rendelkezéseinek szigoruan szem előtt tartásával kell eljárnia. Mindenekelőtt azt a körülményt kell alaposan mérlegelnie, hogy az adott esetben a bejelentett must cukrozása megfelelő-e a törvény világosan kifejezett célzatainak s hogy ezek szem előtt tartása mellett az illető mustnak mily mértékben van a cukrozásra szüksége.

Azon esetre, ha a beküldött mintát olyannak találja, hogy annak cukrozása a törvény 4. §-ának rendelkezéseibe ütköznék, a cukrozás iránti kérelem további tárgyalás nélkül elutasítandó. Ellenkező esetben vagy kétség esetében lehetőleg sürgősen ki kell szállania a helyszínére s ott alaposan meg kell győződni a cukrozásra bejelentett must minőségéről s ennek alapján kell meghoznia határozatát. Az állami szakközegnek ezen kiszállásai alkalmával felmerülő szabályszerű napidijai és utiköltségei az illető fél által viselendőek. Ezeket az állami szakközeg hivatalos utiöltelegéből fedezi, illetve rendes hivatalos utiszámlájában a kincstárnak számítja fel, a fél pedig a vele utólagosan közlendő költségeket az illetékes kir. adóhivatalba való befizetés útján tartozik a kincstárnak megtéríteni.

Azon must cukrozására, amelynek eredeti musttartalma a klosterneuburgi mustmérő szerint a 15 fokot meghaladja, cukrozási engedély nem adható.

A cukrozás iránti kérvény két példányban kiállítva küldendő be az illetékes állami szakközegnek, ez pedig a kérelem tárgyában hozott határozatot a kérvény mindkét példányára — az 1. alatti mellékleten foglalt minta szerint — rávezeti s abban az engedély megadása esetén esetről-esetre tételenként megállapítja a bejelentett musthoz hektoliterenként felhasználható cukor mennyiségét, mely azonban — a törvény szerint — 4 (négy) kilogrammnál több semmi esetre sem lehet.

A határozat rávezetése után a kérvény egyik példánya a cukrozási engedélyt kérő félnek visszaküldendő, a másik példány pedig egyidejűleg a törvény 64. §-ában említett illetékes borellenőrző bizottságnak küldendő meg.

Ezen határozatok ellen azonban csakis az engedélyt kérő fél és pedig a határozat kézbesítését követő 15 napon belül, a földművelésügyi miniszterhez felelbezhethet.

A borellenőrző bizottság a cukrozási engedély tárgyában hozott határozat ellen felelbezással nem élhet s e bizottsággal a határozat csak tudomásvétel végett oly célból közöltetik, hogy a borellenőrző bizottság ellenőrzési feladatának teljesítése esetleg megkönnyíthessék.

Az illetékes állami szakközeg, valamint a borellenőrző bizottság, illetőleg annak bármely tagja jogosítva van arra, hogy a cukrozás engedélyezése esetén annak végrehajtásán jelen lehessen. E célból — az engedélyt kérő fél ide vonatkozó kívánságának lehető figyelembevételével — a cukrozás tárgyában hozandó határozatban állapítandó meg, hogy a cukrozás mikor hajtandó végre. A kitűzött határidőt az engedélyt kérő köteles pontosan betartani, ha azonban a kitűzött napon és időben a cukrozást nem hajthatja végre, akkor erre új határidőt kérhet az illetékes állami szakközegtől s ez utóbbinak ilyen esetben — amennyiben ez azon évi november hó 30-ig még lehetséges — új határidőt kell kitűznie. A kitűzött határidőn kívül a cukrozást végrehajtani tilos; aki ezt teszi, úgy tekintendő, mintha engedély nélkül cukrozott volna s ezen cselekménye a törvény 37. §-a alá esik.

Az állami szakközegek a megadott cukrozási engedély iránti kérelmekről s az azokra vonatkozó határozatokról — ugyancsak az I. alatt mellékelte minta szerint — pontos nyilvántartást tartoznak vezetni s tartoznak azt az illetékes hatóságoknak, ugyancsak a törvény 63. §-a alapján a földművelésügyi miniszter által az ellenőrzéssel megbízandó hatósági közegeknek, valamint a borellenőrző bizottságok elnökeinek és tagjainak — kívánatukra — betekintés s az illetők által esetleg szükségelt adatok kijegyzése végett bármikor felmutatni, valamint részükre a cukrozási engedélyekről hiteles másolatokat díjtalanul kiállítani.

A törvény 4. §-a szerint a cukrozást — feltéve, hogy az erre vonatkozó engedély megadott — csakis a must erjedésének befejezése előtt, a szürettől legfeljebb ugyanazon évi november hó 30-ig terjedő záros határidő alatt szabad végrehajtani. December 1-én tehát a cukrozási engedély hatályát veszti és ezen határidőn túl a mustot többé nem szabad cukrozni, mert aki ezt teszi, az a törvény 37. §-a alá eső kihágást követ el.

A must cukrozásához csakis finomított répa- vagy nád-cukor használata engedélyezhető. Finomított cukor alatt rendes fogyasztási cukor értendő, mely szilárd halmazállapotú és mely legalább 99,3 saccharosétól származó százalékot polároz. Másféle cukorneműeknek, pl. keményítőcukornak (szőlőcukornak, burgonyacukornak), invert-cukornak, cukorszörpnek stb. használata tilos.

Az engedélyezett cukor vagy szilárd, vagy pedig feloldott állapotban tehető a mustba, az utóbbi esetben azonban a cukrot csak magában az illető mustban szabad feloldani. Vizzel vagy borral készített cukoroldatot tilos a must kezelésénél használni.

Édes bor készítése céljából tilos a mustot cukrozni. Erre tehát engedély sem adható.

A törvény 5. §-a szerint olyan bort vagy mustot, mely cukrozva volt, tilos „természetes“, „valódi“ vagy más olyan

jelzővel jelölni meg, amely azon vélelem keltésére lehet alkalmas, mintha a cukrozás nem történt volna meg

Eszerint a törvény nem kívánja, hogy a cukrozással előállított bor, mint ilyen jelöltessék meg, hanem csak odairányul a törvény rendelkezése, hogy a cukrozott borra ne legyen szabad olyan jelzót használni, amely a cukrozás megtörténtének elburkolását és nyilvánvalólag a vevők megtévesztését célozná. A cukrozással előállított bort tehát — feltéve természetesen, hogy a cukrozás engedéllyel történt — például egyszerűen „bor“, „asztali bor“ elnevezés alatt szabad, ellenben „természetes bor“ vagy „valódi bor“ elnevezés alatt tilos forgalomba hozni.

Borkezelésnél tiltott anyagok. Abból, hogy a törvény 2—4. §-ában egyenként részletesen fel van sorolva, hogy az okszerű pincekezelés szempontjából minő anyagokat és eljárásokat és mennyiben szabad a must és a bor kezelésénél használni, illetve követni, önként következik, hogy olyan anyagot, amely kifejezetten megengedve nincs, sem a must, sem a bor kezelésénél nem szabad használni. Mindazonáltal nagyobb világosság kedvéért a törvény 6. §-ában mint tiltott anyagok *példaképpen* mégis fel vannak sorolva azok, amelyek a borhamisításra leginkább alkalmasak s amelyekkel csakugyan leginkább lehet borhamisítást elkövetni.

Gyógyborok. A gyógyborokra nézve a törvény 7. §-a csupán annyiban tesz kivételt, hogy azok a törvényben megengedett anyagokon kívül még az illető bor gyógyhatását biztosító a közegészségügyi szempontból kifogás alá nem eső gyógyanyagokat s az ezen gyógyanyagok feloldásához feltétlenül szükséges más anyagokat is tartalmazhatnak, de kizárólag csak az e célra elkerülhetetlenül szükséges és a hivatalos gyógyszerkönyv által előírt mennyiségben. Ily gyógyanyagok például a chinin, vas, cola, coca, pepsin, stb. Egyebekben a törvény rendelkezései a gyógyborokra is alkalmazandók. Ezek készítéséhez tehát szintén tilos mazsolaszőlőt, cukrot vagy szeszt használni.

Gyógyborok alatt csak olyan borok értendők, amelyek gyógyászati célra szolgálnak és mint gyógyszerkülönlegességek, gyógyszerárakban vagy gyógyárúüzletekben árusítatnak.

Hamisított bor. A törvény nemcsak a bor (természetes bor) fogalmát állapítja meg, hanem meghatározza azt is, hogy mi a hamisított bor (L. 8. §)

Méhsőr vagy mézbor. A „méhsőr“ vagy a „mézbor“, amennyiben annak készítéséhez vagy kezeléséhez szőlő, mazsolaszőlő, must, bor vagy a törvény III. fejezetében felsorolt italok nem használtattak és amennyiben nem bor gyanánt hoztatnak forgalomba, nem esnek ezen törvény rendelkezései alá. (T. 8. §.)

Borhamisításra szolgáló anyagok árusítása. A törvény 8. §-ának negyedik bekezdése szerint olyan anyagokat, melyeknek a törvény rendelkezései alá eső italok készítéséhez vagy kezeléséhez való használata megengedve nincs, erre a célra, t. i. a must vagy a bor, törkölybor, gyümölcsbor, pezsgő- és habzóbor készítésénél vagy kezelésénél leendő használat céljaira, a magyar szent korona országainak területén hirdetni, ajánlani vagy bármi módon forgalomba hozni tilos. Egyébként azonban, amennyiben ezek az anyagok más célra használhatók, hirdetésüket, ajánlásukat és forgalomba hozatalukat ezen törvény rendelkezése nem érintik.

Minthogy az 1908: XLVII. t.-c.-ben a borkezelésnél megengedett anyagok egyenként fel vannak sorolva, ebből, valamint a törvény 8. §-ának most idézett rendelkezéséből következik, hogy az előző bekezdésben említett tilalom kiterjed minden olyan titkos összetételű vagy meg nem nevezett anyagra vagy szerre, amelynek a forgalombahozó által adott elnevezésből nem tűnik ki, hogy az illető anyag vagy szer tulajdonképpen miből áll (pl. „Non plus ultra borderítő szer“). Áll ez még akkor is, ha az illető borkezelésre hirdetett árucikk tényleg csak a megengedett anyagokat tartalmazza ugyan, de ezek nincsenek a saját nevükön megnevezve; mert azoknak, akik ilyen anyagokat a borkezelési célra szereznek be, szükséges tudniok, hogy azok miből állanak, minthogy azokat csak így használhatják a borkezelésnél. Ennélfogva az 1908: XLVII. t.-c. rendelkezései alá eső italok kezelésénél ezen törvény értelmében megengedett anyagokat csak világos meg-

nevezésük mellett szabad erre a célra hirdetni, ajánlani vagy bármi módon forgalomba hozni. Ha tehát valaki az említett példa szerint borderítő szert „Non plus ultra“, „Hungaria“ vagy más efféle elnevezés alatt akar forgalomba hozni, ezt megteheti ugyan, de az áru csomagolásán, valamint árjegyzékeiben, hirdetéseiben stb. világosan fel kell tüntetnie, hogy az illető áru minő anyagokat tartalmaz és minő arányban.

A törvény 8. §-ának ötödik bekezdése szerint tilos hamisított bor készítésére, illetve a törvény rendelkezései alá eső italoknak tiltott módon való kezelésére tanácsot adni, utmutatást készíteni, illet hirdetni, vagy bármi módon terjeszteni.

Aki a törvénynek a jelen szakaszban említett rendelkezései ellen vét, az a törvény 38. §-a szerint ugyanolyan büntetéssel büntethető, mint az, aki hamisított bort készít vagy illetet tudva forgalomba hoz.

Külföldi borok. Az 1908: XLVII. t.-c. rendelkezései kiterjednek arra a mustra, borra, törkölyborra, gyümölcsborra, gyógyborra, pezsgőre és habzóborra, illetőleg ezek olyan hamisítványaira is, amelyek külföldről hoztatnak be a magyar állam területére, mert az egyenlő elbánás elve nem engedi meg, hogy olyan italok, amelyeknek előállítása nálunk tiltva van, más államokból kerüljenek hozzánk forgalomba, illetőleg a külföldi származású italok a hazai termékeknél kedvezőbb elbánásban vagy enyhébb elbírálásban részesüljenek. Másrészt azonban indokolt, hogy bizonyos kiváló külföldi csemegeborok az illető országból hazánkba is behozhatók, illetőleg itt forgalomba hozhatók legyenek, még akkor is, ha előállításuk az illető országban szokásos oly eljárás szerint történt, amely nálunk nincs megengedve. (T. 9. §)

A törvény 9. §-a azonban világosan kimondja, hogy e tekintetben csakis olyan erős vagy édes külföldi csemegeborokra nézve tesz kivételt, amelyek egyes bortermő országok különlegességei s a világpiacon már eddig is mint ilyenek szerepeltek s amelyeknek előállítása az illető külföldi államban meg van engedve (például sherry, malaga, madeira, marsara, portborok stb.). Emellett továbbá a törvény még azt az igen fontos megszorítást teszi, hogy ezen külföldi csemegeborok készítéséhez kizárólag olyan asszuszőlő (mazsola) használható, amely abban az országban termelt, amelyben az illető bor előállított. Amennyiben ezen külföldi csemegeborok készítéséhez az illető külföldi országban a szesz vagy esetleg ott szokásos más anyagok használata is meg van engedve, ez azok behozatalának s itteni forgalombahozatalának akadályt nem szolgálhat, ha csak alkoholtartalmuk a 22 és 1/2 térfogatszázalékot nem haladja túl.

Az említett külföldi csemegeborok a magyar szent korona országainak területén csak a származásuknak és minőségüknek megfelelő elnevezés alatt hozhatók forgalomba s készletben tartásuk is csak a megfelelő elnevezésnek, illetve megjelölésnek, a bort tartalmazó palackon vagy más edényen való fel tüntetése mellett engedtetik meg. (T. 9. §.)

Borvidéki elnevezés.

A törvény 10. §-a szerint tilos a mustot vagy bort olyan borvidékre, községre, bortermelő helyre, olyan termelő nevére vagy pincéjére, ugyszintén olyan szőlőfajtára utaló jelzéssel vagy elnevezéssel hozni forgalomba, amely nem felel meg az illető must vagy bor tényleges származásának, illetőnek annak a szőlőfajtának, amelyből a bor szüretett.

Senki sem köteles a bort sem a borvidék vagy termelési hely, sem a szőlőfajta, sem a termelő megnevezésével hozni forgalomba, hanem egyszerűen olyan általános elnevezéseket használhat, mint például bor, asztali bor, pecsenyebor, vörös bor stb.; ha azonban a bor származását fel akarja tüntetni, akkor csakis olyan elnevezést használhat, amely tényleg megfelel a bor származásának. Ez esetben tehát csak annak a borvidéknek vagy bortermő helynek (hegynek) a nevét használhatja, ahol a bor valósággal termelt s ha szőlőfajta szerint akarja a bort elnevezni (például furmint, bakator, leányka stb.), akkor csak aszerint a szőlőfajta szerint nevezheti, illetve jelölheti meg a bort, amelyből az tényleg szüretett.

Különböző borvidéken, községben vagy bortermő helyen termelt vagy különféle szőlőfajtákból szüret mustok vagy borok

összeházasítása esetén az összeházasított must vagy bor — a tokaji borvidék kivételével — azon borvidék, község vagy bortermő hely, illetőleg azon szőlőfajta megjelölése mellett hozható forgalomba, amely a borvidék, község vagy bortermő hely bora, illetőleg amely szőlőfajta az összeházasított mustban vagy borban annyira tulsúlyban van, hogy az illető bor vagy szőlőfajta jellegének az összeházasított must vagy bor tényleg megfelel.

A tokaji borvidéken termelt must vagy bor csak a tokaji borvidék területén kívül eső helyeken házasítható össze más borvidékről származó musttal vagy borral, de az ilyen házasított mustot vagy bort feltétlenül tilos „tokaji“, „tokaji bor“, „tokaji asszu“, „hegyaljai“, „szamorodni“, „másolás“ vagy általában a tokaji borvidékre, vagy ezen borvidékbe tartozó valamely községre vagy bortermő helyre utaló elnevezés alatt forgalomba hozni.

Külföldi bort vagy olyan összeházasított bort, melyben 25%-nál több külföldi bor van, tilos hazai termésű bor gyanánt forgalomba hozni.

Az, aki a bort valamely borvidék, község, bortermő hely vagy szőlőfajta szerint való elnevezés alatt, vagy valamely termelő nevére vagy pincéjére való hivatkozással hozza forgalomba, azt a törvény 14. §-a értelmében vezetendő nyilvántartásba is (39. §.) ugyanazon elnevezés alatt tartozik bejegyezni, s a hatóság felszólítására tartozik annak származását számla, illetőleg vételi bizonylat, vasuti vagy hajófuvarlevél felmutatásával, vagy más alkalmas módon igazolni.

Amennyiben a forgalombahozó a származást igazolni nem tudja, e tekintetben való szakvéleményadásra — amennyiben ez lehetséges — a törvény 22. §-ában említett borvizsgáló szakértő bizottságok illetékesek. (Lásd ezen rendelet 97. §-át.)

Borvidék beosztása. 1. A tokaji borvidék kiterjedése magában a törvényben van megállapítva (T. 15. §.)

A többi hazai borvidék beosztása, a törvény 10. §-ában nyert felhatalmazás alapján, a következőleg állapítatik meg, u. m.:

2. *Ruszt-sopron-pozsonyi* borvidék; magában foglalja: Sopron, Pozsony, Moson, Vas és Nyitra vármegyék területét.

3. *Pest-nógrádi* bv.; kiterjed: Budapest székesfőváros dunabalparti határrészére, továbbá: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye váci, gödöllői, ráckevei, alsódabasi és monori járásaira és Nógrád, Hont és Bars vármegyék területére.

4. *Buda-sashegyi* bv.; magában foglalja: Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye dunajobbparti részeit.

5. *Somlyói* bv.; ide tartozik: Veszprém vármegye következő négy községe, u. m.: Doba, Kisjenő, Nagyszőlős és Somlyóvásárhely és Vas vármegyéből a sági hegy.

6. *Neszemélyi* bv.; kiterjed: Esztergom, Komárom, Fejér, Győr és Veszprém vármegyék területére, Veszprém vármegye enyingi, devecseri és veszprémi járásai kivételével.

7. *Egri* bv.; magában foglalja: Heves vármegye egri járását, továbbá Borsód vármegyéből: Andornak, Ostoros, Kistálya, Noszvaj, Novaj és Szomolya községeket.

8. *Gyöngyös-visontai* bv.; magában foglalja: Heves vármegye gyöngyösi, pétervásári és hatvani járásait.

9. *Miskolc-abauji* bv.; magában foglalja: Borsód vármegyét, az egri borvidékbe tartozó hat község kivételével, továbbá Gömör és Kishont és Abauj-Torna vármegyék területét, kivéve Abauj-Torna vármegyéből Abaujszántó község határát, mely a tokaji borvidékbe tartozik.

10. *Szerednye-ungvári* bv., magában foglalja: Ung vármegye területét.

11. *Beregszász-nagyszőlősi* bv.; magában foglalja: Bereg és Ugocsa vármegyék egész területét és Zemplén vármegyének a tokaji borvidékbe nem tartozó részét.

12. *Ermelléki* bv.; kiterjed: Szilágy vármegyére, továbbá Bihar vármegyének központi, béli, belényesi, élesdi, érmihályfalvi, magyarcsékei, margittai, szalárdi, székelyhidi, tenkei és vaskohi járásaira és Szatmár vármegyének erdődi, nagybányai, nagysomkúti, szatmári és szinyérváraljai járásaira.

13. *Ménes-magyarádi* bv.; magában foglalja: Arad vármegye következő 18 községét, u. m.: Radna, Paulis, Ménes, Gyorok, Kúvin, Kovaszinc, Világos, Galsa, Muszka, Pankota,

Magyarád, Agris, Aranyág, Drauc, Silingyia, Apateleak, Borosjenő és Borossebes területét.

14. *Versec-fehértemplomi* bv.; kiterjed: Temes és Krassó-Szörény vármegyékre és Torontál vármegyének az alibunári járására.

15. *Szekszárdi* bv.; kiterjed: Tolna vármegyére.

16. *Villányi-pécsi* bv.; magában foglalja: Baranya vármegye egész területét és Somogy vármegyének a balatonmelléki borvidékbe nem tartozó részét.

17. *Badacsonyi* bv.; magában foglalja: Zala vármegye tapolcai járását, továbbá Balatongyörök és Keszthely községeket.

18. *Balatonmelléki* bv.; kiterjed: Zala vármegye többi részére, Veszprém vármegyének veszprémi, enyingi és devecseri és Somogy vármegyének lengyeltóti-i, marcali-i és tabi járásaira.

19. *Erdély-marosmenti* bv.; magában foglalja: Alsó-Fehér, Hunyad és Maros-Torda vármegyékét.

20. *Erdély-küküllömenti* bv.; kiterjed: Nagy- és Kis-Küküllő vármegyékre.

21. *Erdélyi* bv.; magában foglalja: Beszterce-Naszód, Fogaras, Kolozs, Szeben, Szolhok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékét.

22. *Alföldi* bv.; magában foglalja: Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a pest-nógrádi és buda-sashegyi borvidékbe nem tartozó részét, Heves vármegye hevesi és tiszafüredi járásait, továbbá Szabolcs, Hajdu, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csongrád, Csanád, és Bács-Bodrog vármegyék egész területét, Torontál vármegye egész területét az alibunári járás kivételével, továbbá Arad vármegye területét a ménes-magyarádi borvidékbe tartozó 18 község kivételével, Szatmár vármegye nagykarolyi, mátészalkai, fehérgyarmati és csengeri járásait s Bihar vármegye derecskei, berettyóújfalui, cséffai, mezőkeresztes, nagyszalontai és tordai járásait.

23. *Fiumei* bv.; kiterjed: Fiume város területére.

A fenti borvidéki beosztásban a törvényhatósági joggal felruházott s a rendezett tanácsú városok abban a területben foglaltatnak, amelyhez földrajzilag tartoznak.

A borvidéki beosztás célja a hegyi borok védelme. Ennél fogva olyan bor, amely az alföldi borvidék kivételével, valamely más borvidék földrajzi területén ugyan, de nem hegyen, hanem a síkon fekvő kertekben vagy homoki szőlőkben termelt, borvidéki név alatt vagy borvidéki elnevezéssel egyáltalán nem, hanem vagy minden származási jelző nélkül, vagy pedig azon község megnevezésével hozható forgalomba, amelynek határában tényleg termelt.

Ahol a törvényben forgalombahozatalról van szó, ez alatt nemcsak az áru eladását, hanem annak visszteher mellett vagy visszteher nélkül történt bármily elidegenítését, továbbá az erre irányuló hirdetést, ajánlást vagy bármely más kínálatot ugyiszintén annak közvetítését is érteni kell. (T. 12. §.)

A nyilvántartásban levő teljegyzések, illetőleg ezek az adatok kizárólag rendőri büntetőeljárás céljaira használhatók fel, egyébként hivatalos titkot képeznek s a terhelt javára szolgáló bizonyítékul csak az esetben fogadhatók el, ha rendszeren vannak vezetve és ha rájuk vonatkozó okmányok is előterjesztettek.

A törvény feljogosítja a földmivelésügyi minisztert, hogy a bornyilvántartás vezetésére vonatkozó kötelezettség alól a törvényhatósági bizottság előterjesztésére indokolt esetekben felmentést adhasson.

A tokaji borokra vonatkozó különleges rendelkezések.

A törvény II. fejezete különleges rendelkezéseket tartalmaz a tokaj-hegyaljai borokra vonatkozólag, melyeknek az a céljuk, hogy ezen világhírű boraink különlegességét megóvják és biztosítsák azt, hogy mind a belföldi, mind a külföldi borkereskedők és a fogyasztóközönség a tokaj-hegyaljai borokat a maguk eredeti tisztaságában szerezhessék be.

Tokaji must cukrozása és befőzése tilos. A törvény 16. §-a szerint a tokaji borvidék területén termelt bor vagy

must cukrozása feltétlenül tilos, cukrozási engedély tehát, melynek más borvidéken termett mustnál, a jelen rendelet 16—24. §-ában említett kivételes esetekben helye lehet, a tokaji borvidéken termett must cukrozására soha, semmi körülmények közt sem adható.

Hasonlóképen tilos a tokaji borvidéken termett mustnak főzés útján való besűritése is, amely más borvidéken termett mustnál „édes ürmös“ vagy „főtt ürmös“ készítése céljából meg van engedve. A tokaji borvidéken tehát „édes ürmöst“ vagy „főtt ürmöst“ nem szabad készíteni.

E tilalom egyaránt kiterjed a tokaji borvidékbe tartozó községek határában bárhol, akár hegyi, akár síkfekvésű (kerti) vagy homoktalajú szőlőben termett mustra és borra.

Tokaji bor elnevezése. A törvény 17. §-a szerint „tokaji“ „tokaji bor“, „tokaji asszu“, „szamorodni“, „hegyaljai“, „más-lás“ vagy általában a tokaji borvidék, vagy ezen borvidékbe tartozó valamely községre vagy bortermelő helyre utaló elnevezés alatt csak oly bort szabad forgalomba hozni, amely kizárólag a tokaji borvidék területén fekvő hegyi szőlőben termett.

Tokaji bor-házasítása. A törvény 18. §-a szerint a tokaji borvidéken hegyi szőlőben termett bort, a tokaji borvidék határában belül, csakis olyan borral szabad összeházasítani, amely szintén ugyanezen borvidéken s ugyancsak hegyi szőlőben termett; ellenben tilos ott ezen bort más hazai borvidékről vagy külföldről származó, vagy pedig olyan musttal vagy borral összeházasítani, amely ugyan a tokaji borvidékbe tartozó községek határában, de nem hegyi, hanem síkfekvésű (kerti) vagy homoktalajú szőlőben termett, vagy a hegyi szőlők ugynevezett „másodtermés“-éből szüretett.

Ez a házasítási tilalom azonban csak addig tart, ameddig az illető bor a tokaji borvidék területéről ki nem vitetett; ha a bor innen kivitetett, akkor már összeházasítható más borral is, csak hogy az összeházasított mustot vagy bort, mi-helyt ahhoz bármily csekély mennyiségben is, más bor kevertetett, feltétlenül tilos „tokaji“, „tokaji bor“, „tokaji asszu“, „hegyaljai“, „szamorodni“, „más-lás“ vagy általában a tokaji borvidékre, vagy ezen borvidékbe tartozó valamely községre vagy bortermelő helyre utaló elnevezés alatt forgalomba hozni.

A törvény 19. §-a szerint a tokaji borvidéken hegyi szőlőben termett bor seprőjére vagy törkölyére más borvidéken, vagy a tokaji borvidékbe tartozó községek határában ugyan, de nem hegyi, hanem síkfekvésű (kerti) vagy homoktalajú szőlőben termett mustot vagy bort felönteni tilos.

Idegen borok elkülönítése és megjelölése.

A törvény 21. §-a szerint a tokaji borvidékre behozott idegen bort a tokaji borvidéken termett bortól elkülönítve kell tartani. Azok, akik az idegen bort eladás céljából hozzák be és hordóban vagy más nagyobb tartályban értékesítik, ezt egészen külön pincékben vagy külön raktárakban, tehát mindenestre olyan helyiségben kötelesek tartani, amelyben a tokaji borvidéken termett hegyi bor egyáltalában nincs. Ellenben azok, akik a behozott idegen bort kimérés vagy kis mértékben való árusítás útján értékesítik, vagy saját házi fogyasztásuk céljaira használják fel, azt a tokaji borvidéken termett hegyi borral ugyanazon pincében vagy raktárban is tarthatják ugyan, de csak úgy, hogy az idegen bort tartalmazó hordók vagy más edények nem a tokaji borvidéki borok közt, hanem ezektől lehetőleg távol, különállólág legyenek elhelyezve.

Emellett a törvény 21. §-a szerint, az idegen bort tartalmazó hordónak olyan jelzéssel kell ellátva lennie, amely az illető bor származását világosan feltünteti. Ezen jelzés a hordót esetleg helyettesítő más tartányokon is egyaránt alkalmazandó. A származást feltüntető jelzésnek olyannak kell lennie, hogy abból bárki azonnal tájékozást szerezhessen arról, hogy az illető bor nem a tokaji borvidéken termett, tehát világosan arra a községre vagy legalább arra a borvidékre utaló származási jelzővel kell az illető hordót ellátni, ahol a benne levő bor termett (például: „magyarádi“, „egri“, „sóstói“, „alföldi borvidéki“), ha pedig ezt a vevő nem tudja, azon város vagy község nevét kell az illető hordón feltüntetni, ahonnan a bor beszereztetett és a tokaji bor-

vidékre behozatott. (Például: „Budafokról vett bor“, „Miskolcra vett bor“.)

A hordók ezen jelzése mindenkire egyaránt kötelező, akár saját fogyasztására, akár pedig eladás céljából tartja az illető borokat.

Azoknak, akik az illető bort eladás céljából tartják, az előirt jelzést a hordónak kifelé álló fenéken, a hordó színétől elütő festéssel, azoknak pedig, akik a saját fogyasztásra tartják, ugyanott legalább is krétával kell alkalmazniok. A jelzést azonban mindkét esetben nagy betűvel és könnyen olvashatólag akként kell alkalmazni, hogy az mindenkinek azonnal szembetűnjék.

A törvény 22. §-a elrendeli, hogy a tokaji borvidékre bevitt idegen bort s annak hol történt elhelyezését köteles az, akinek részére érkezett — a beviteli engedély felmutatása mellett — azonnal bejelenteni a községi előljárásnak Rende-zett tanácsu városban ezt a bejelentést a polgármesternél kell megtenni.

A bejelentés akár élőszóval, akár pedig írásban történhetik. A bejelentésnek a bor származására, mennyiségére, a minőség közelebbi meghatározására (fehér, vörös, asztali bor, pecsenyebor stb.) vonatkozó adatokat kell tartalmaznia s meg kell jelölni azt is, hogy a bor mi célra (saját fogyasztás, eladás vagy kimérés céljából) hozatott be.

Az előljárásság, illetőleg a polgármester a bejelentés megtörténtét a beviteli engedélyen igazolja. Ezen igazolásért semmi díj nem jár.

Az 53. § szerint történt bejelentésekről az előljárásság, illetőleg a polgármester a VIII. alatt mellékelte minta szerint pontos nyilvántartást köteles vezetni s köteles azt az illetékes hatóságoknak s a földművelésügyi miniszter által a törvény 63. §-a alapján kiküldendő hatósági közegeknek, továbbá a borellenőrző bizottság elnökének vagy tagjainak — kívánatukra — bármikor felmutatni s részükre abból hiteles kivonatokat díjtalanul kiállítani.

Azokra az idegen borkészletekre nézve, a melyek ezen törvény életbelépte előtt vitettek be a tokaji borvidék területére, a törvény 23. §-ában elrendelt átmeneti intézkedés végrehajtása tekintetében, Zemplén és Abauj-Torna vármegyék közönségéhez 1908. évi december hó 23-án 12 585. eln. sz. a. kiadott rendelettel külön intézkedtem.

A törvény II. fejezetének, illetőleg ezen rendelet 41—54. §-ának a borra vonatkozó rendelkezései a mustra, szőlőcefrére, borkészítésre szánt szőlőre és borseprőre is egyaránt kiterjednek. (T. 25. §.)

Mazsolaszőlő bevitele a tokaji borvidékre. Tokaji borvidékbéli bortermelőknél és borkereskedőknél s általában mindenkinek, aki ott must vagy bor adásvételével, vagy ennek közvetítésével foglalkozik, tilos a tokaji borvidék területére mazsolaszőlőt (aprósőlőt vagy asszusőlőt) beszerezni vagy ott készletben tartani. Kivételt képeznek e tekintetben a fűszeres- vagy csemegeüzletek, amelyek a mazsolaszőlőnek háztartási célra kicsinyben való árusításával rendszeresen foglalkoznak és nagyban (t. i. 50 liter, vagy ezen felül mennyiségben) való boreladást nem folytatnak, továbbá a közvetlen fogyasztók és vendéglősök azon mazsolamennyiségre nézve, amely a háztartásuk, illetve vendéglősiparuk céljaira szükséges. (T. 26. §.)

A borseprőre, törkölyborra, gyümölcsborra, pezsgőre és habzóborra vonatkozó rendelkezések.

Borseprő. A törvény 29. §-a tiltja a borseprőnek oly célra, illetőleg oly módon való felhasználását, amelynek a borértékesítésre és borfogyasztásra káros hatása lehet. Gyakran megtörtént eddig, hogy egyesek valóságos üzletet csináltak abból, hogy a borseprőt összevásárolták abból a még benne lévő bort kipréselték és eladták. Az így összevásárolt és rendszerint többé-kevésbé már romlásnak indult borseprőből kipréselt bornak, ha az magában vagy csak kevés színborral házasítva kerül forgalomba, olyan kellemetlen mellékíze van, hogy az illető borvidék borainak a hírét rontja s a vevőket onnan esetleg elidegeníti.

Az ebből származható bajok elhárítása végett a törvény oly rendelkezést tartalmaz, mely szerint borseprőt a benne levő bor kipréselése és forgalombahozatala céljából megvenni vagy másoktól összevásárolt borseprőből való borpréselést üzletszerűleg folytatni, ugyszintén az összevásárolt borseprőből kipréselt bort forgalomba hozni vagy e célból raktáron tartani tilos.

Ebből sem a termelőre, sem a borkereskedőre nem háríthat semmi hátrány, mert a törvény világosan kimondja, hogy a saját borának seprőjét — akár maga termelte az illető, akár mástól vette a mustot vagy bort — bárki kipréselheti s az abból kipréselt bort eladhatja vagy pedig a lehuzott színborral összekeverheti.

Másrészt, mivel a törvény fent idézett rendelkezései csakis az összevásárolt borseprőből üzletszerűleg kipréselt bor forgalombahozatalából származható káros hatás elhárítását célozzák, önként értetik, hogyha valaki a vásárolt borseprőből kipréselt bort saját maga fogyasztja el, vagy azt konyakgyártásra vagy szeszfőzésre ő maga használja fel, akkor sem ezen eljárásra, sem a borseprőnek ily célra való kipréselése nem esik a törvény 29. §-ának első bekezdésében foglalt tilalom alá.

Ellenben a törvény ugyanezen szakaszának az a rendelkezése, mely szerint borseprőből, vízzel, borhoz hasonló italt előállítani tilos, minden körülmények közt feltétlenül áll, még akkor is, ha ezt az italt valaki saját fogyasztására óhajtaná felhasználni.

Törkölybor.

A törkölyborkészítésre nézve a törvény 30—33. §-ai intézkednek. Ezek szerint törkölybor (csiger vagy löre) alatt olyan, közönséges asztali borhoz hasonló italt értendő, mely a friss szőlő törkölyéből, az ebben visszamaradt boralkatrészek kivonása céljából a törkölyre felöntött vízzel, erjesztés útján állítatik elő.

Törkölybor (csiger, löre) készítését a törvény csak az alábbi korlátok közt s a következő feltételek mellett engedi meg, u. m.:

a) Törkölyborkészítésre három naponál régibb szőlőtörkölyt használni tilos.

b) Ugyanazt a törkölyt csak egyszer szabad törkölyborkészítésére használni s e célból a törkölyre, az arról nyert színmustnak legfeljebb egy negyedrészig terjedő mennyiségű vizet szabad felönteni.

c) A törkölybor készítéséhez és kezeléséhez szőlőtörkölyön és vizen kívül semmi egyebet nem szabad használni, tehát sem cukrot, sem a must- és borkezelésnél a törvény 2. §-a értelmében megengedett anyagokat. A víz használata is csak a törkölybor készítésénél engedtetik meg, ellenben a már kész, kierjedt törkölybornak vízzel való keverése tilos.

d) A derítés (de csak a törvény 2. §. d) pontjában és a jelen rendelet 6. §-ában felsorolt derítőszerrel), továbbá a kénezés (l. a rendelet 4. §-át), valamint a szokásos borkezelési és konzerválási eljárások, u. m. fejtés, szűrés, a törkölybornál is megengedetnek.

e) Törkölybor készítése a fenti korlátok között is csak a saját termésű szőlő törkölyéből, kizárólag a házi fogyasztás céljaira és csakis azoknak engedtetik meg, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük nincs. Ha azonban az ilyen kis szőlőbirtokosok bor, must, szőlőcefre, borkészítésre szánt szőlő- vagy borseprő adás-vételével vagy borméréssel, illetve kismértékben való elárusítással foglalkoznak, törkölybort készíteniük tilos.

f) Házi fogyasztás alá az a törkölybormennyiség esik, amelyet maga a termelő és családja, továbbá cselédei és munkásai fogyasztanak el.

g) A házi fogyasztás céljaira évenként készíthető törkölybor összes mennyisége nem haladja meg az ebbeli egy évi szükségletet és egy termelő egy évben semmiesetre sem készíthet több törkölybort 20 hektoliternél.

h) Az a bortermelő, aki törkölybort akar készíteni, köteles ezen szándékát legalább 48 órával előbb, az illető

község előljáróságánál írásban vagy szóbelileg bejelenteni, a készítendő törkölybor mennyiségének, valamint annak a közlése mellett, hogy a törkölybort mikor és hol fogja készíteni. Törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint rendezett tanácsú városokban a bejelentést a polgármesternél kell megtenni. A bejelentésre a IX. alatt mellékelt minta-szerinti úrlap szolgál, mely, ha a bejelentés szóval történt, az előljáróság, illetőleg polgármesteri hivatal által töltendő ki s a fél által aláírandó.

Félreértések kikerülése végett jól megjegyzendő, hogy a fenti e) pontban említett házi fogyasztás alatt csak a törkölybornak, mint ilyennek fogyasztása értendő s törkölybort ezenkívül semmiféle más célra nem szabad készíteni, tehát még pálinka- (konyak-) főzés céljaira sem, még akkor sem, ha azt maga a termelő akarná kifőzni.

A törkölybor készítésének bejelentését a községi előljáróság, illetőleg a polgármester a IX. alatti mellékleten foglalt minta szerint igazolja s az igazolással ellátott bejelentést a félnek kiadja. Ez az igazolvány bélyegmentes és annak kiállításáért semmi díj nem jár.

A községi előljáróság, illetőleg a polgármester a bejelentésekről a X. alatti minta szerint nyilvántartást köteles vezetni s joga van a helyszínén ellenőrizni a törvény rendelkezéseinek a törkölybor készítésénél való betartását.

Az előző bekezdésben említett nyilvántartást köteles az előljáróság, illetőleg a polgármester a 80. §. szerint illetékes hatóságoknak s a törvény 63. §-a alapján a földművelésügyi miniszter által kiküldendő hatósági közegeknek, továbbá a borellenőrző-bizottság elnökének vagy bármely tagjának — kívánatukra — betekintés végett felmutatni s azokból az illetőknek hiteles kivonatokat díjtalanul kiszolgáltatni.

A törkölybor (csiger, löre) forgalombahozatala a törvény 32. §-ának utolsó bekezdése szerint tilos.

Gyümölcsbor.

A gyümölcsborra nézve a törvény 34. §-a intézkedik. Gyümölcsbort, vagyis a szőlőn kívül más gyümölcs levéből előállított borhoz hasonló italt, csakis a következő feltételek mellett szabad készíteni és forgalomba hozni:

a) Gyümölcsbort csak friss gyümölcs levéből, esetleg víz vagy cukros víz hozzáadásával erjesztés útján szabad előállítani.

b) A gyümölcsbor készítéséhez vagy kezeléséhez szőlő, szőlőtörkölyt, szőlőcefrét, szőlőmustot, bort, borseprőt, mazsolaszőlőt, továbbá borkövet használni tilos, ugyszintén tilos a gyümölcsbort természetes borral vagy törkölyborral (csigerrel, lörével) keverni (összevegyíteni, házasítani).

c) A must, illetőleg a bor kezelésénél tiltott anyagok használata, a víz kivételével, gyümölcsbor készítésénél és kezelésénél is tilos. A víz használata is csak a gyümölcsbor készítésénél van megengedve, ellenben a már kierjedt gyümölcsborba vizet keverni tilos.

d) Egyebekben a természetes bornál megengedett anyagok és eljárások alkalmazása a gyümölcsbornál is meg van engedve.

e) A gyümölcsbor csakis kifejezetten mint gyümölcsbor hozható forgalomba.

Törkölybor és gyümölcsbor raktározása és megjelölése. Visszaélések és félreértések elkerülése végett a törvény 35. §-a azt rendeli, hogy a törkölybort vagy gyümölcsbort tartalmazó hordóknak, palackoknak vagy más edényeknek „Törkölybor“, illetőleg „Gyümölcsbor“ vagy az illető gyümölcs megjelölése szerint: „Almabor“, „Körtebor“, „Ribizkebor“ stb. jelzéssel kell ellátva lenniük s ezenkívül a törkölybor és a gyümölcsbor a természetes bortól állandóan elkülönítve tartandó.

Aki a gyümölcsbor eladás céljából tartja, annak az előírt jelzést a hordónak kifelé álló fenekén, a hordó színétől elütő festékekkel, azoknak pedig, akik azt saját házi fogyasztásukra tartják, legalább is krétával kell alkalmazniuk. A jelzést azonban mindkét esetben nagy betűkkel és könnyen olvashatólag akként kell alkalmazni, hogy az mindenkinek azonnal szembetűnjék.

A törkölybor forgalombahozatala tiltva lévén, annak jelzésére nézve ugyanazok az intézkedések nyernek alkalmazást, melyek az előző bekezdés értelmében, a saját házi fogyasztására szánt gyümölcsbor jelzésére vonatkozólag elrendeltettek.

A gyümölcsbort és törkölybort tartalmazó hordókat nem szabad a bort (természetes bort) tartalmazó hordók közt tartani, hanem azokat ezektől lehetőleg távol és különállóság kell a pincében elhelyezni.

Pezsgő és habzóbor.

A törvény 36. §-a a pezsgő és az ehhez hasonló italok készítésére és forgalombahozatalára vonatkozólag intézkedik.

Pezsgő alatt természetes borból készített oly szénsavdus bor értendő, melyben a szénsav, esetleg cukor hozzáadásával, természetes uton benne fejlesztett és visszafojtatott. Ehhez a pezsgőgyártásnál szokásos u. n. likör is adható.

Ellenben a pezsgőhöz hasonló azon ital, amely szintén természetes borból ugyan, de akként állított elő, hogy a szénsav mesterséges uton vitetett vagy préseltetett bele, „habzóbor“-nak nevezendő s csakis azon elnevezéssel rakározható és hozható forgalomba. A pezsgőgyártásnál szokásos likört a habzóbor előállításához is szabad használni.

A „habzóbor“ elnevezést a palackra ragasztott címlapon könnyen olvasható nagy betűkkel úgy kell feltüntetni, hogy az könnyen szembetűnjék s ez a címlap a szokásos módon akként ragasztandó rá a palackra, hogy arról csak leáztatás útján legyen eltávolítható.

A „habzóbor“ elnevezés sem ennek francia vagy más nyelvű fordításával, sem más jelzéssel nem helyettesíthető. Tehát a „Vin mousseux“ elnevezést, mely alatt különben is valódi pezsgőt szoktak érteni, habzóborra alkalmazni tilos.

Az árjegyzékeken, vendéglői étlapokon stb. a habzóbor szintén mindig ezzel az elnevezéssel kell feltüntetni.

A jelen szakasz második és harmadik bekezdésében említettekhez hasonló italok gyümölcsborból is készíthetők. Ezek azonban csak olyan elnevezés alatt és csak oly jelzéssel hozhatók forgalomba, amely kifejezetten és világosan

feltünteti, hogy gyümölcsborból készültek, például „Gyümölcsbor-pezső“ vagy „Pezső-almabor“, „Habzó gyümölcsbor“ stb. Ezek az elnevezések a palack címlapján ugyanolyan módon tüntetendők fel, amint azt a jelen szakasz harmadik és negyedik bekezdése a habzóborra nézve előírja. Az árjegyzékeken, vendéglői étlapokon stb. ezeket az italokat mindig ugyanezen elnevezésekkel kell feltüntetni.

Hámisított borból sem pezsgőt, sem habzóbor nem szabad készíteni.

A magyar szent korona országainak területén csak olyan pezsgő és habzóbor hozható forgalomba, melynek címlapján és dugóján az illető gyáros neve és a gyártás helye fel van tüntetve. Ellenkező esetben — a törvény 41. §-ának 3. pontja szerint alkalmazandó büntetésen felül — az illető pezsgő vagy habzóbor elkobzandó és csak közvetlen fogyasztás céljára értékesítendő, a befolyó pénzösszeg pedig a törvény 62. §-ában megjelölt célra fordítandó.

Különfélék.

Vendéglősök („Jóbarátok“) szerdai összejövetelei:

Augusztus 5-én: Spitzer István vendéglőjében, IX. ker., Soroksári-út 35.

Augusztus 12-én: Wagenhofer Márton vendéglőjében, X. ker., Kápolna-tér 1. sz.

Augusztus 19-én: Petrakovits József vendéglőjében, IV. ker., Bástya-utca 27. sz.

Vendéglősök pénteki társasösszejövetelei:

Augusztus 7-én: Gregorics Ferenc vendéglőjében, VII., Hermina-ut 59.

Augusztus 14-én: Németi Mátyás vendéglőjében, I. ker., Rácfürdő-épület.

Augusztus 21-én: Boros Gyula vendéglőjében, I. ker., Márvány-utca 6.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV.-TÁRS.

Ászok-, Márciusi Kiviteli Márciusi

(világos és sötét) | (barna)

S E R

Megrendeléseket

a főzde mindenkor pontosan és a legnagyobb figyelemmel — az összeg előleges beküldése vagy utánvétele mellett — teljesít.

Nagyobb mennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

DREHER ANTAL SERFŐZŐDÉI RÉSZV.-TÁRS.

KORONA Dupla Márciusi és Bakser.

(ála Pilseni)

A városligeti artézi gyógyforrás vize 970 méternyi mélységből 73-tól 92°C hőfok mellett törvén elő, föltétlenül bakteriummentes, s általunk lehűtve természetes állapotban, valamint szénsavval telítve mint „ILONA” artézi savanyúvíz lesz forgalomba hozva. Tiszta izes és szénsav-tartalmánál fogva kitünő üdítő ital borral vegyítve igen kellemes.

2 liter ára 16 fillér házhoz szállítva. Rendelési cím: „Artesia” részvény-társaság, Budapest, VII., Egressy-ut 20/c. Telefon 50-72.

A székesfőváros városligeti Artézi-gyógyforrás hérlői.

MATTONI GYÓGY- ÉS VIZGYÓGY-INTEZETE

GISSHÜBLER-PUCHSTEIN

Karlsbad mellett.

A MATTONI-féle giesshübler savanyúvíz eredési helye.

Pneumatikus- és belélegző-kurák.

Mell- és idegbetegek, üdülők, rheumatikusok stb. számára.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ.

TRANSYLVANIA SEC

LOUIS FRANÇOIS & CO.

esászári és királyi udvari szállítók

Budafok. Fülöp Szász Coburg Góthai Herceg Ő Fensége **Budafok.**
szállító.

* 16 elsőrendű kitüntetés *

VÉDJEGY

* * Hors Concours * *

FŐRAKTÁR:
BORHEGYI FERENC
Telephon sz. 35-79.
Budapest, V., Gizella-tér .

VEZÉRKÉPVISELŐK:
RUDA és BLOCHMANN
Telephon sz. 36-66.
Budapest, V., Akadémia-utca 16.

Sürgöncim: FRANCOIS BUDAFOK.

Telefon BUDAFOK 15. szám.

TÖRLEY PEZSGŐ.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SÉRFOZŐDE

BUDAPEST—KÖBÁNYÁN.

Fennáll 1854. év óta.

Az 1900. évi párisi világkiállításon collective a legnagyobb éremmel (Grand prix) kitüntetést nyert.

DISZOKMÁNY. 1885.

JURY-TAG 1896.

Igazgatóság és városi iroda: VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 6. szám.

Gyártelep és központi iroda: X., KÜLSŐ JÁSZBERÉNYI-UT II. sz.

Ajánlja: ászok, király, márciusi világos, márciusi sötét, „bajor mód“, udvari „pilseni mód“, kétszeres márciusi világos és sötét, bak- és tavaszi idény-sörét, továbbá saját öltésű palacksöreit a legújabb technikai berendezésekkel felszerelt kőbányai palack-sör osztályából.

Ezen a legújabb technikai berendezésekkel felszerelt sörfőzödénknél évi gyártási képessége 600.000 hektoliter.

Az ország minden részében sörraktárosok által vagyunk képviselve; nagyobb raktáraink Aradon, Szegeden, Miskolcon, Kolozsváron, Nagyváradon, Nyiregyházaán, Temesváron és Debrecenben vannak.

Hordósör-megrendelés: Budapestre, telefon-szám József 4—29.

Hordósör-megrendelés: Vidékre, telefon-szám 52—60.

Palacksör-megrendelés: telefon-szám 56—58.